

Tấm lòng chúng em

DC.036077

Tấm lòng chúng em

(Tập thơ văn của thiếu nhi
viết về Bác Hồ)

In lần thứ 4

NHÀ XUẤT BẢN KIM ĐỒNG

Vẽ bìa và minh họa: HẢI NAM
Trình bày bìa: PHẠM QUỐC CƯỜNG

77960

LỜI MỞ SÁCH

Trần Đăng Khoa

Chủ tịch Hồ Chí Minh là một đề tài lớn trong văn học nghệ thuật. Đã có nhiều tác phẩm viết về Người, ở trong nước cũng như trên thế giới, bao gồm tất cả các thể loại: Thơ, tiểu thuyết, ca khúc, kịch, hội họa, điêu khắc, điện ảnh, bút ký, hồi ký... Trong đó, có không ít tác phẩm đã đi vào cõi bất tử, cũng như cuộc đời và sự nghiệp của Người.

Đối với thiếu nhi ta, Bác Hồ như một ông Tiên, lại vô cùng gần gũi và thân thiết. Vì thế, làm được điều gì tốt, các em cũng viết thư, khoe với Bác Hồ. Thậm chí có em bị bố mẹ mắng oan, cũng lại viết thư mách Bác.

Ở Bảo tàng Hồ Chí Minh, có rất nhiều bức thư như thế.

Cuốn sách mà các em đang có trong tay đây, là "tấm lòng chúng em" đối với Bác Hồ. Cuốn sách tập hợp những tác phẩm của các em thiếu nhi viết về Bác. Tập sách này ra đời lần đầu tiên ở Nhà xuất bản Kim Đồng, cách đây đã gần nửa thế kỷ.

Tôi vẫn còn nhớ ấn tượng khi lần đầu được đọc **TẮM LÒNG CHÚNG EM**.

Đó là một buổi chiều cuối đông năm 1964. Khi ấy, tôi đang còn là một cậu học trò lớp một. Không biết do phép lạ nào đó mà tình cờ tôi có được cuốn sách này. Cuốn sách cuốn hút tôi rất mãnh liệt, đặc biệt là đội ngũ tác giả. Các bạn đều là thiếu nhi, cùng trang lứa với mình, mà sao viết hay thế, viết xúc động thế.

Các bạn viết được thì chắc mình cũng viết được. Tôi nghĩ thế. Và ít lâu sau, tôi bắt đầu bập bẹ những câu thơ đầu tiên trong đời mình. Đối với riêng tôi, **TẮM LÒNG CHÚNG EM** là cuốn sách thiêng. Nó là khởi nguồn cho quãng đời văn học của tôi. Không có cuốn sách này, chắc chắn sẽ không có thơ tôi.

Bây giờ, sau gần nửa thế kỷ, cuốn sách một lần nữa được in lại, nhân kỷ niệm 120 năm ngày sinh Bác Hồ. Tất nhiên, trong những lần tái bản sau này, bên cạnh những tác phẩm xưa, cùng với những bức tranh minh họa thời ấy, nhà xuất bản còn bổ sung thêm những tác phẩm của thiếu nhi thuộc các thế hệ sau, đặc biệt là những sáng tác của các em sau khi Bác qua đời. Có lẽ cũng vì thế, mà thế hệ sau, những nhà thơ nhí: Cẩm Thơ, Nguyễn Hồng Kiên, Châu La Việt, Trần Đăng Khoa... đã được ngồi "chung chiếu" với các bậc... tiền bối nhí.

Hy vọng cuốn sách này sẽ trở thành người bạn đường chân thành của các em. Tất nhiên, bây giờ, ở một thời đại khác, trong một tâm thế khác, với các em chắc cũng sẽ có những cảm giác khác khi tiếp

xúc với “anh bạn” đến từ... thế kỷ trước này. Còn tôi, gặp lại cố nhân, tôi như trở lại thời thơ ấu. Một thoáng se lạnh chiều đông. Tấm áo bạc chẳng chịt những mảnh vá và nhoè nhoét mực xanh, mực tím. Tiếng bom rùng phía thành phố xa. Căn hầm trú ẩn ngập nước sau trận mưa trái mùa. Những tiếng khóc trong veo và buốt nhói của các bạn thiếu nhi trên quảng trường Ba Đình ngập nước mắt trong ngày cả nước đau thương tiễn Bác đi...

Cả một kho kỷ niệm vừa thức dậy. Tôi rất cảm động khi đọc cuốn sách. Đọc cả những gì ở đằng sau cuốn sách. Bởi thế, đối với tôi, cuốn sách này vẫn rất thiêng liêng.

Và biết đâu đấy, ở một ngôi làng xa heo hút nào đó, lại có một anh bạn nhỏ nào đó, cũng lại bâng khuâng ám ảnh vì cuốn sách này. Rồi những câu thơ, những trang văn xuất thần vụt hiện. Đây là những áng văn mà đến cả trong mơ tôi cũng không dám ao ước.

Cuộc sống vốn rất tốt đẹp, nên nhiều điều kỳ diệu vẫn luôn xảy ra. Điều ấy cho chúng ta đức tin và cả niềm vui được pháp phông chờ đợi. Có phải thế không các em?

Hà Nội 15 - 3 - 2010

T.Đ.K

THE

CÔNG ƠN BÁC HỒ

Đoàn Thị Yến
(Phụ Dực, Thái Bình)

Đố ai đếm được lá rừng,
Đố ai đếm được mây từng trời cao.
Đố ai đếm đủ vì sao,
Đố ai đếm được công lao Bác Hồ!

THIẾU NHI HÀ NỘI NHỚ BÁC

(Một thiếu niên Hà Nội)

*Anh có nhớ không ngày độc lập
Nhớ nhà hát lớn, nhớ Ba Đình?
Em còn nhớ mãi hồ xanh biếc
Nhớ cây bách tán giữa vườn xinh.
Đó là những buổi em gặp Bác
Đó là những buổi Bác nhìn em.
Hôm nay vắng Bác không ca hát
Nhìn ánh trăng mà nhớ Bác thêm.
Anh có khi nào gặp Bác qua
Thì anh nhớ bẩm Bác rằng là
Nhi đồng Hà Nội đang mong ngóng
Nhớ Bác đôi khi muốn khóc òa.*

1949

CHÁU LÀ EM BÉ PHƯƠNG XA

Nguyễn Bá Dậu

(Thiếu sinh quân thời kì kháng chiến chống Pháp)

Bác Hồ ơi!

Cháu là em bé phương xa

Theo anh vệ quốc xa nhà từ lâu.

Cháu qua sông Đuống, sông Cầu,

*Phủ Thông, Đèo Khách, An Châu,
Lũng Vài.*

Qua bao vực thẳm núi dài

Giúp anh vệ quốc đánh loài thực dân.

*Cháu là thiếu sinh quân
Nhân ngày sinh nhật Bác
Có vài lời chất phác
Kính chúc Bác sống lâu
Không bao giờ bạc đầu
Để lái thuyền chiến thắng.*

NHỚ BÁC CHÁU TRÔNG RA BẮC

(Một thiếu niên miền Nam)

*Đêm nay trăng sáng đầy trời,
Trung thu nhớ Bác cháu ngồi cháu trông.
Ngoài kia miền Bắc trống rung
Các bạn nhi đồng nhẩy múa hò reo.
Bác ơi, cháu nhớ Bác nhiều.
Miền Nam nhớ Bác sớm chiều trông ra.*

1956

ĐỜI ĐỜI NHỚ ƠN BÁC

Vũ Mế Đình
(Học sinh Hà Giang)

*Bác Hồ ơi!
Cháu là em bé người Mèo,
Bao đời quê cháu đói nghèo đắng cay.
Từ hồi Cách mạng đến nay
Toàn dân no ấm, đêm ngày vui tươi.
Bản mệnh là của cháu rồi!
Rừng xanh, cây cỏ, núi đồi mênh mông*

*Chúng cháu ghi tạc vào lòng:
Một ngày xuân đẹp, nắng hồng nương ngô
Về đây cái chữ Bác Hồ,
Chữ yêu, chữ quý, cháu chờ từ lâu.
Đêm nay ở tận rừng sâu
Nhìn về Hà Nội, cháu cầu cháu mong:
Ước sao một sáng mai hồng
Ước sao gặp Bác giữa lòng Thủ đô.
Chúng cháu muôn miệng cùng hô:
"Bác Hồ của cháu, Bác Hồ muôn năm!"*

ẢNH BÁC

Trần Đăng Khoa
(Học sinh Hải Dương)

*Nhà em treo ảnh Bác Hồ
Bên trên là một lá cờ đỏ tươi.
Ngày ngày Bác mỉm miệng cười,
Bác nhìn chúng cháu vui chơi trong nhà.*

*Ngoài sân có mấy con gà,
Ngoài vườn có mấy quả na chín rồi.*

Em nghe như Bác dạy lời:
Cháu ơi đừng có chơi bời đâu xa.
Trồng rau, quét bếp, đuổi gà,
Thấy tàu bay Mỹ nhớ ra hầm ngòi.

*

* *

Bác lo bao việc trên đời,
Ngày ngày Bác vẫn mỉm cười với em.

1966

HÀ NỘI CÓ BÁC HỒ

Trần Đăng Khoa

*Em chưa về Hà Nội
Nhưng đêm đêm nghe cơn gió nói
Về Gò thiêng Đống Đa
Về chiếc cầu sắt bắc trên những mái nhà
Xe lửa và ô tô đi không gãy
Về nước hồ Gươm xanh như một mảnh trời
Ngọc Hoàng đánh rơi xuống đấy
Về ngôi nhà Bác ở giữa Ba Đình
Bóng Bác bên cây vú sữa
Tiếng Bác Hồ cười
Em nghe rất rõ...*

*

* *

Sáng nay đài bỗng đưa tin
Giặc Mỹ ném bom Hà Nội.
Tiếng loa vang từ mái ngói
Từ bờ tre, từ ao cá mè
Từ bờ vùng mới đắp.
Tiếng loa dậy lên từ đất
Tiếng loa dội xuống từ trời
- Giặc Mỹ ném bom Hà Nội rồi
Hà Nội có Bác Hồ đang ở!

Mẹ em nấu cơm dụi lửa
Bố em họ trâu giữa đường cày
Các cô các thầy
Ngừng giảng bài giữa lớp
Bạn Tĩnh, bạn Nho, bạn Lập
Bạn nào mắt cũng đỏ hoe

Bé Giang ngồi ở đầu hè
Cũng thôi đánh chuyền đánh chắt.
Tiếng loa dậy lên từ đất
Tiếng loa dội xuống từ trời
- Giặc Mỹ ném bom Hà Nội rồi
Hà Nội có Bác Hồ đang ở!

Tiếng trống gọi ngoài trụ sở
Chúng em đi
Lâm lì
Làng xóm quê em
Bổng thành Hà Nội
Tiếng hô dội từ mái ngói
Từ bờ tre
Từ ao cá mè
- Đả đảo giặc Mỹ xâm lược!

*- Đả đảo giặc Mỹ xâm lược!
Nhà sau ngõ trước
Người người kéo ra đồng
Không gian trôi trên mũi súng
Viên đạn bỗng nhiên nóng bỏng.*

*Trên đường 183
Xe xích đi qua
Rầm rập
Mũ sắt lô nhô
Tên lửa lóa nắng trời
- Các chú bộ đội ơi!
- Các chú bộ đội ơi!
Thằng giặc Mỹ ném bom Hà Nội rồi
Hà Nội có Bác Hồ đang ở...*

1967

ĐẤT TRỜI SÁNG LẮM HÔM NAY

Trần Đăng Khoa

*Bác ơi! Cháu đến đây rồi,
Ba Đình phượng đỏ, một trời tiếng ve.
Cháu nghe Hà Nội vào hè,
Hồ Gươm nước biếc, bốn bề hoa tươi.*

*Sang năm Bác tám mươi rồi,
Bác ơi! Bác thấy trong người khỏe không?
Hằng ngày chúng cháu rất mong
Bác vui, Bác khỏe là lòng cháu vui.*

*Bác lo nghĩ suốt một đời,
Để cho chúng cháu vui chơi từng ngày.
Đất trời sáng lắm hôm nay,
Cháu nhìn mái ngói, bóng cây, bồi hồi...*

*Bác ơi! Cháu đến đây rồi,
Xanh trên nhà Bác vẫn trời mùa thu...*

1969

EM GẶP BÁC HỒ

Trần Đăng Khoa

*Có ai se sẽ ngồi xuống đầu giường
Đưa bàn tay mát như kem sữa
Xoa lên trán em đang bốc lửa
Vuốt lên mắt em đang bị mờ.
A, Bác Hồ!
Bác Hồ ta đó!*

*Bác mặc chiếc áo ka-ki
Bàng bạc sương rừng Pác Bó
Trán Bác có ngôi sao*

*Thảo nào
Bác đi đêm không lạc
- Bác ơi! Bác!
Bác cười rung rung chòm râu
Mắt Bác sao mà thương thế!
Tóc bác thơm lừng gió bẻ
Thơm nắc nùng đường xa
Bác cho em nhiều quà
Và khen. dạo này em béo khỏe
Hơn ngày xưa nhiều.
Cúc áo em bị đứt từ chiều
Đêm phanh ra hở ngực
Bác đắp vào cho em
Rồi Bác ra rất êm...*

Bác đi!
Bác đi rồi!
Em bỗng òa lên khóc
Tỉnh dậy thấy ướt đầm mái tóc
Nhìn xem Bác có đâu đây...
Chỉ thấy đầy trời đèn sáng mưa bay
Người người lặng im đi viếng Bác.
Bóng đèn rung rung nước mắt...
Đúng rồi!
Bệnh viện em vừa truy điệu Bác chiều nay
Nhưng Bác chỉ yên nghỉ ban ngày
Chứ ban đêm là Bác rời linh cữu
Bác chào chú đứng gác
Rồi đi vòng quanh khắp trên thế giới
Để chăm sóc trẻ con
Nhất là đứa nào phải nằm trong
bệnh viện...

Viện Mắt, Bà Triệu, ngày 9 tháng 9 - 1969.

VÀ EM MƠ ƯỚC

Cổm Thơ

(Học sinh Hà Nội)

*Lâu lắm rồi
Em được mẹ cho đi hội nghị
Hội nghị toàn các mẹ
Rất ít đàn ông.*

*Tự nhiên thấy xôn xao trong phòng
Chú công an bảo em: "Trật tự!"
Ô Bác, Bác đến đó
Chòm râu trắng (chú Tố Hữu kể trong thơ)
Đi theo Bác có một cô
A cô! Cô Mười Lý!*

*Em nhẩy cuống lên trong hội nghị
Em quên cả chú công an
Bác đứng trên cao mà em thấy rất gần
Vì em ở trong con người của Bác.*

*Em muốn hát
Em muốn reo
Nhưng Bác vẫy tay
Người lớn đã im đều
Em ngồi xuống lắng nghe lời Bác.
Và em mơ ước
Lớn lên phải như cô Mười
Vào Nam đánh giặc
Để Bác Hồ yêu thế, dất đi chơi.*

1969

A black and white line drawing of a young girl with short dark hair, wearing a light-colored dress with a dark collar. She is standing on a dark, irregular shape representing a shadow or a patch of ground. She has her hand to her face, crying. Several leaves are falling around her, some above her head and some on the ground. The leaves are simple line drawings with veins.

KHÓC

Cổm Thơ

*Hôm trước bé Loan
khóc vì anh ăn tranh
mất kẹo,*

*Anh Hải khóc vì ít
điểm, bị phê,*

*Chị Hồng khóc vì
dỗ em quá vụng về*

*Để mẹ đi làm chậm
mười lăm phút.*

*Nhưng chưa bao giờ tất cả chúng em
đều khóc,
Nước mắt chảy không kịp lau,
Vừa khóc vừa bảo nhau:
"Giá chúng mình được ngủ một giấc
Ngủ không cần ăn bánh, đi chơi,
Để Bác Hồ sống mãi đời đời".*

BÁC CÓ THẤU LÒNG TRẺ THƠ

Nguyễn Hồng Kiên

(Học sinh Nam Định)

*Sáng qua cháu ngủ nằm mê
Giật mình tỉnh giấc thoáng nghe tin dài:
"Bác Hồ mệt đã ít ngày..."
Ôi chao, sao cháu chẳng hay biết gì!*

*Ngước nhìn ảnh Bác treo kia
Vẫn đôi mắt sáng, có gì khác đâu.
Chao ôi, Bác ốm thật sao?
Không, không, cháu chả khi nào tin đâu.*

Sớm nay đài báo từng câu
Nghe xong tưởng quả địa cầu muốn tan.
Ảnh trên tường vẫn sáng choang,
Vẫn chòm râu bạc Bác đang mỉm cười.
Không đâu, đài báo nhầm rồi,
Bác Hồ vẫn khỏe, vẫn cười nhìn em.
Nhưng dù cháu muốn không tin
Thì tin Bác vẫn là tin chẳng ngờ.
Gió bay phần phật ngọn cờ,
Cờ bay, tay của Bác Hồ vẫy theo.
Sáng ngời năm cánh vàng sao,
Sao vàng mắt Bác trên cao dõi nhìn.
Cháu còn chưa kịp lớn lên,
Ước mơ gặp Bác ngày đêm cháy bùng.
Mà nay trời biển mệnh mông
Bác ơi, Bác có thấu lòng trẻ thơ.

TRUNG THU NHỚ BÁC

(Gửi mẹ kính yêu)

Nguyễn Hồng Kiên

*Trời thu trong suốt như gương
Vườn nhà na, bưởi chín thơm ngát ngào
Con vừa hái trái bưởi đào
Thì ông trăng cũng đi vào trong sân.
Thấy trăng con những tần ngần
Mẹ ơi, thư Bác từng vẫn còn đây.
Ông sai hái trái bưởi này
Thắp hương rồi mới được bày cỗ vui.*

*Trăng rằm sáng lắm mẹ ơi
Nhìn trăng con tưởng Bác cười nhìn con
Con chơi dưới ánh trăng trong
Tưởng như Bác ấm trong lòng Bác hôn
Mẹ ơi trăng sáng, trăng tròn
Hay là đời Bác treo gương giữa trời?*

*Bao giờ hết giấc mẹ ơi
Để con về đọc thư Người, mẹ nghe!*

Trung thu 1969

Nơi sơ tán nhớ Bác, nhớ mẹ.

TRUNG THU

Châu La Việt
(Học sinh Hà Nội)

*Chúng em mong nhất Trung Thu
Được đón trăng, lại được thư Bác Hồ
Quả bưởi vườn mẹ rõ to,
Xung quanh bánh kẹo Bác cho ngày rằm.
Mời Bác phá cỗ đầy mâm,
Theo Bác bắt nhịp "Kết đoàn" hát vui.
Trăng sáng mãi để em chơi,
Bác Hồ thức mãi giữ trời sáng trăng.*

*Bác ơi, nay sắp đến rằm
Bác sao đã mất, nay trăng có tròn?
Ăn bánh cũng chẳng thấy ngon
Vì không có Bác vui cùng chúng em.
Cứ mỗi bận ngược nhìn lên
Thấy ông trăng sáng nhớ thêm Bác Hồ
Trung thu trăng có nở to?
Có trăng, thiếu Bác cũng là mất vui.*

*Trăng lên trăng lặn giữa trời,
Bác Hồ sáng mãi muôn đời trong em.*

1969

